

Oulun Dante
Alighieri -seura

40 vuotta Italian
kulttuurin ja kielen
asialla

Timo Tikkala

**Società Dante Alighieri
di Oulu ry. 2008**

Sisältö

Alkusanat	5
Società Dante Alighieri – Comitato di Oulu	7
Italian kieltä ja kulttuuria suksilla	19
Italian kielen lehtoraatin kivikkoinen metsästys	26
Klassisesta ajasta toiminnan monipuolistumiseen	34
Seura perustetaan uudelleen	45
Allegro AnDante – kokoaan suurempi juttu	49
Giovanni Acerbi ja seura	56
Vihdoin ja viimein matkaan	61
Dante-seura kielen ja kulttuurin välittäjänä	63
Lähteet	65
Liitteet	66

Kannen kuva: **Andrea del Castagno: Dante**
fresko n. 1450. Firenze, Galleria degli Uffizi

Oulun Dante Alighieri -seura

40 vuotta Italian kulttuurin ja kielen asialla

Timo Tikkala

Società Dante Alighieri di Oulu ry.

2008

© Timo Tikkala ja Società Dante Alighieri di Oulu ry.

ISBN 978-952-92-4463-8

Oulun yliopistopaino, Oulu 2008

Alkusanat

Idea historian kirjoittamisesta kuuluu puheenjohtaja Anita Honkalalle ja varapuheenjohtaja Timo Siroselle, joiden kanssa käytyjen keskustelujen myötä kirjoitustyö käynnistettiin. Matka on ollut kivinen, sillä alun perin tarkoituksena oli, että työ valmistuisi seuran 40-vuotisjuhliin. Tekijän tielle osuneista pakottavista syistä työ näkee päivänvalon vasta nyt. Onneksi valo kuitenkin pilkistää, sillä mielenkiintoisia tarinoita seuran taipaleelta riittää kerrottaviksi.

Società di Dante Alighierin Oulun Comitaton 40-vuotisen taipaleen historia pyrkii valottamaan seuran toimintaa entisten puheenjohtajien muistelemana ja seuran arkistoihin taltioitujen tapahtumien kautta. Pyrkimyksenä on koota yhteen eläviä tarinoita vuosien varrelta. Pahoittelen niitä osaltaan väistämättömiä unohduksia, jotka tämän tyyli-
sissä töissä liittyvät eri henkilöiden mainitsemiseen ja muistamiseen. Valitettavan varmaa on, etteivät kaikki seuran historiassa mukana olleet saa ansaitsemaansa mainintaa käsillä olevassa työssä. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että heidän panoksensa olisi merkityksetöntä. Työn painopiste on niissä tarinoissa, joita seuran mat-

kan varrella on arkistoihin ja eri henkilöiden muisteihin taltioitunut. Tarkoitukseni ei ole tuoda esiin kaikkia seuran vaiheita, vaan lähestyä valitsemiä tapahtumien kautta italialaisen kulttuurin edistämistä Oulun Dante-seurassa. Toivottavasti tämä käsittelytapa antaa elävästä toiminnasta elävän kuvan lukijoilleen.

Kiitokset haastatetuille puheenjohtajille: Unto Paanaselle, Anja Hokajärvelle, Tuula Lausmaa-Samuellille, Eero Jarvalle, Timo Siroselle ja Anita Honkalalle. Kiitokset myös materiaaliavusta Pirkko Kukkohoville ja Jukka Käräjälle.

Suurimmat apuvoimat Riika ja Aliina, kiitos.

Kemissä,
27.1.2008
Timo Tikkala

Società Dante Alighieri – Comitato di Oulu

Società Dante Alighieri perustettiin 18. heinäkuuta vuonna 1893. Seuran perustivat triesteläiset sivistyneet, kuuluisimpana Giosué Carducci, joka tunnetaan yhtenä modernin Italian kansallisrunoilijoista, kirjailijana ja kriitikona. Carducci sai kirjallisuuden Nobel-palkinnon vuonna 1906. Perustamisesta lähtien järjestön ensisijaisena päämääränä on ollut italian kielen ja italialaisen kulttuurin ylläpitäminen, kuten järjestön perustamissääntö vuodelta 1893 kuuluu:

“Tutelare e diffondere la lingua e la cultura italiane nel mondo, ravvivando i legami spirituali dei connazionali all'estero con la madre patria e alimentando tra gli stranieri l'amore e il culto per la civiltà italiana.”

(“Turvata ja levittää Italian kieltä ja kulttuuria maailmalla, elävöittää maanmiesten henkisiä siteitä ulkomailla ja ruokkia ulkomaalaisten keskuudessa rakkautta ja harrastusta italialaiseen kulttuuriin.”)

Società Dante Alighierin perustamisen taustalla oli idea järjestöstä, joka ylittäisi poliittiset, kansalliset ja sosiaaliset rajat. Kulttuurijärjestön tarkoituksena oli yhdistää ita-

lialaisia toisiinsa maailmalla ja ylläpitää Italian kieltä ja kulttuuria. Lukuisat italialaiset jättivät 1800-luvun loppupuolella kotimaansa etsien parempia elinoloja eri puolilta maailmaa. Siirtolaisuuden aalloissa Dante Alighieri -järjestö pyrki pitämään maasta muuttaneet yhteydessä kotimaahansa ja sen kulttuuriin. Kaikki poliittiset ryhmittymät allekirjoittivat yhdistyksen julistuksen Italian kulttuurin ylläpitämisestä. Ensimmäiset paikallisosastot (Comitati) Italian ulkopuolelle perustettiin Sveitsiin ja Belgiaan vuonna 1894 ja vuotta myöhemmin Ranskaan. Järjestön ensimmäisenä presidenttinä toimi Ruggiero Bonghi.

Järjestö on nimetty italian kielen isänä pidetyn Dante Alighierin (1265–1321) mukaan. Dante vaikutti Italian kansankielisen kirjallisuuden syntyyn. Keskeneräiseksi jääneessä teoksessaan *De vulgari eloquentia* Dante puhui latinan syrjäyttämän italian kansankielen puolesta. Hänen tunnetuin teoksensa on *Divina Commedia*, Jumalainen näytelmä. Hän yhdisti siinä oppimansa silloisen maailmankuvan ja sen, mitä antiikista tuolloin tiedettiin. *Divina Commediasta* voisi siten puhua eräänlaisena keskiajan synteessinä renessanssiin tultaessa.

Pasquale Villarin (1896–1901) ja Luigi Ravan (1902–1906) presidenttiyksien aikana järjestö jatkoi laajentumistaan ensin Välimeren maihin ja vähitellen Pohjois- ja Itä-Eurooppaan. Myös ensimmäiset paikallisosastot perustettiin Pohjois- ja Etelä-Amerikassa. Paolo Bosellin aikana (1906–1932) seura järjestäytyi hallinnollisesti. Yhtenä uudistuksista oli ulkomaalaisille opettajille järjestetyt italian kielen kurssit.

Yksi ensimmäisistä italialaisista kouluista Toulonissa, Ranskassa vuodelta 1908. Lähde: Società Dante Alighieri www-sivut, http://www.ladante.it/lastoria/fotografia.asp?id_foto=90.

Toisen maailmansodan kaottisten tapahtumien jälkeen Venetsian kokouksessa lokakuussa 1948 järjestäytyttiin uudelleen niin, että jokainen paikallisosasto oli toiminnassaan itsenäinen. Järjestön yksittäiset osastot pystyivät valitsemaan itse puheenjohtajistonsa ja suunnittelemaan toimintaansa paikallisesti parhaaksi katsomallaan tavalla. Toinen tärkeä uudistus oli se, että poliittisesti, uskonnollisesti ja kansallisesti sitoutumattomat ovet avautuivat kenelle tahansa, myös niille, jotka eivät olleet italialaisia. Ainoina reunaehtoina olivat rakkaus kieleen ja kulttuuriin. Näitä teemoja, rakkautta Italian kieleen ja kulttuuriin, alettiin puuhata Ouluun 40 vuotta sitten seuraavasti:

Näin ilmoitettiin Kalevassa lokakuun 19. päivänä vuonna 1967. Ehkäpä vielä tuolloin Dante Alighieri -nimen kirjoi-

tusasun outous oululaisessa yhdistyselämässä aiheutti nimen väärin kirjoittamisen ("Slighieri" kirjoitti Kaleva). Tosin muissa lehdissä nimi onnistuttiin kirjoittamaan oikein.

Tässä niin sanotussa koekokouksessa valittiin toimikunta, jonka tehtävänä oli valmistella sääntöehdotusta ja kutsua koolle seuran perustamiskokous joulukuun 14. päivänä klo 19.00 Kirkkokadun Antellin kabinettiin. Seuran arkistojen mukaan paikalle saapui kaksikymmentäneljä aktiivista oululaista. Tutti gli amici d'Italia benvenuti! – ilmoitettiin eri lehdissä. Kaikki Italian ystävät olivat tervetulleita, kuten ovat edelleen!

Vuoden 1967 lopulla Dante Alighieri -seuran paikallisosastoja oli Suomessa perustettu jo Helsinkiin, Tampereelle, Turkuun, Kotkaan ja Kuopioon. Joulukuussa julkaisutussa Oulu-lehden jutussa tuotiin esiin se, miksi Ouluun pitäisi perustaa Italian kieltä ja kulttuuria edistävä seura. Lehdessä todettiin:

"Roomassa sijaitseva Sede Centrale lähettää ulkomaille luennoitsijoita, kirjallisuutta, lehtiä, näyttelyitä. Kulttuuria,

kulttuuria. Ja seuran jäsenkortilla pääsee ilmaiseksi kaikkiin Italian valtion museoihin ja taidegallerioihin.”

Lisäksi Oulun Kaiku -lehdessä¹ pohdiskeltiin Oulun olevan tarpeeksi suuren ja kulturellin, jotta paikallisosasto voitaisiin ajatella perustettavan kaupunkiin.

Toiminnan avainajatuksena oli tuolloin italialaisen kulttuurin tunnetuksi tekeminen. Pohjimmiltaan samaan ajatukseen toiminta perustuu myös tänä päivänä, vaikka paikallisjärjestön oma toiminta suhteessa Rooman keskusjärjestöön onkin korostunut vuosien saatossa ja muotoutunut aina kulloisenkin hallituksen ja jäsenistön mukana.

Ensimmäisiin seuran sääntöihin kirjattiin tavoitteeksi laajentaa suomalaisten italian kielen ja italialaisen kulttuurin tuntemusta. Tämä tapahtui parhaiten järjestämällä esitelmätilaisuuksia, illanviettoja ja muita kulttuuriesitelyjä. Lisäksi seura piti jäsentensä saatavilla Sede Centralelta saamaansa kirjallisuutta, aikakausi- ja sanomalehtiä.

¹ Oulun Kaiku 13.12.1967.

Oulun Dante Alighieri -seuran perustamiskokouksessa johtokuntaan valittiin puheenjohtajaksi Unto Paananen, varapuheenjohtajaksi Pertti Huttunen, sihteeriksi Viljo Metsäharju, rahastonhoitajaksi Riitta Kirstinä sekä muiksi jäseniksi Pertti Karkama, Rae Murhu, Irja Pyykönen, Marja-Liisa Tikkanen ja Asta Östman.

Società Dante Alighieri

PRESIDENZA

Prot.N.5953

Roma 12 GEN 1968

PIAZZA FIRENZE (PALAZZO FIRENZE) 27

Dott. UNTO PAAANANEN
Presidente Comitato della "Dante"
Koskitie, 3 B
(Finlandia) O U L U

Gentile Dott. Paananen,

abbiamo ricevuto la Sua lettera del 28 dicembre scorso, dalla quale apprendiamo con molte compiacimento la notizia della costituzione del Comitato della "Dante Alighieri" di Oulu.

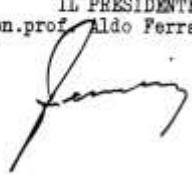
Siamo lieti di ratificare tale costituzione, nonché la Sua elezione a presidente e quella degli altri componenti il Consiglio direttivo che risulta così costituito:

Presidente : Dott. Unto Paananen
Vice Presidente: Dott. Pertti Huttunen
Segretario : Sig. Viljo Metsäharju
Tesoriere : Sig.ra Riitta Kirstinmä
Bibliotecario : Dott. Eae Murhu
Consiglieri : Sig.na Irja Pyykkönen, Sig.na Marja Liisa Tikkanen,
Sig.ra Asta Ostman, Dott. Pertti Karkama

Approviamo anche lo statuto del nuovo Comitato e ci rallegriamo per i fervidi propositi di attività; Le raccomandiamo in modo particolare l'istituzione di un corso di lingua italiana sotto gli auspici del Comitato stesso, dato che tali corsi sono alla base della nostra opera all'estero.

Porgiamo a Lei, ai Suoi collaboratori e ai soci tutti i nostri più cordiali saluti ed auguri di buon lavoro.

IL PRESIDENTE
(on.prof. Aldo Ferrabino)

Lähde: Seuran arkisto.

Ensimmäinen esitelmätilaisuus järjestettiin reilun kuu-
kauden päästä perustamiskokouksesta Kalevan talossa.
Luennoitsijaksi oli kutsuttu Helsingin Dante Alighieri -
seuran presidentti professori Jaakko Suolahti, joka sopi
mainiosti ensimmäiseksi luennoitsijaksi, sillä pitkälle hä-
nen sysäyksestään Ouluun perustettiin Dante Alighieri -
seuran paikallisosasto. Tämä käy ilmi Unto Paanasen ja
Jaakko Suolahden välisestä kirjeenvaihdosta. Ehdotus
Dante-seuran perustamisesta syntyi siksi, että Oulussa
toimi kaksi Italiassa opiskellutta latinistia Unto Paananen
ja Pertti Huttunen. Tämä takasi seuralle hyvän pohjan
aloittaa toiminta. Sen lisäksi yliopisto olisi hyvänä tukena
toiminnan takaamisessa, koska kielen ja kulttuurin am-
matilaisia ja harrastajia riitti. Oulun yliopistohan oli
aloittanut toimintansa hieman aiemmin syyskuussa 1959.

Seuran alkutaipaleella vierailevia luennoitsijoita kävi vuo-
sittain useita. Osaltaan tämä oli seurausta Oulun yliopis-
ton historian laitoksen, etenkin professori Kyösti Julkun,
ja seuran tekemästä yhteistyöstä. Toinen merkittävä yh-
teistyötaho luennoitsijoiden saamiseksi oli Oulu-opisto,
silloinen Oulun työväenopisto. On myös huomattava, että
seuran toiminnan alkuvaiheessa keskusjärjestöltä saadut

avustukset mahdollistivat nykyistä paremmin vierailevien luennoitsijoiden saamisen.

Barin yliopiston taidehistorian professori Adriano Prandi ja professori Jaakko Suolahti.
Lähde: Seuran arkisto.

Seuran ensimmäisessä luennossa professori Suolahti käsittelee roomalaisten pitojen yltäkyläisyyttä. Esitelmässä käytiin läpi esimerkiksi Macrobiuksen kuvaus ylimmäisen papin, pontefex maximuksen, tarjoamasta päivällisestä ”kahdentenäkymmentenä neljäntenä päivänä elokuuta, jolloin Lentulus vihittiin Mars-jumalan papiksi. - - - Ruokalista koostui seuraavasti: Alkupaloina merisiilejä, tuoreita ostereita, suuria simpukoita, merisimpukoita, västäräkkejä parsan päällä, syöttökanaa, ostereita ja simpuk-

kapannu, mustia ja valkeita merirokkoja. Vielä merisimpukoita, makeita suuria simpukoita, meripolttiaisia, kurppia, kauriin ja metsäsian leikkeitä, jauhossa kuorrutettuja syöttölintuja, piikkisimpukoita ja purppurasimpukoita. Pääruokana emäsian utareita, villisianpää, kalapannu, paistettuja ankoja, keitettyjä taveja, keitettyjä jäniksiä lintupaistia, kermavanukasta, lintupaistia, picenumlaista leipää. Jälkiruokaa ei mainita, joten se on käsittänyt tuotteita hedelmiä ja juustoa.”

Se, että ensimmäisen esitelmän aiheeksi valikoitui Pidot antiikin Roomassa, on jälkikäteen seuran historiaa tarkasteltuna osuva valinta. Seuran toiminnassa ovat italialaisen keittiön gastronomiset herkut edelleen vahvasti edustettuina. Ei ehkä samoin kuin Macrobiuksen kuvauksessa, mutta italialaiseen tapaan hyviä raaka-aineita, ruokaa ja seuraa arvostaen. Voidaan ajatella, että italialaisen kulttuurin esille tuominen vaatii ruokakulttuurin kautta elämän pienten hetkien arvostamista. Aikaa ja hyvää seuraa vaalia ruokapöydän herkkuja. Kuten tunnettua on, Italiassa ei ole tapana juoda yksin viinipullon loppua. Yksinäistä viinin kittaajaa uhkaa epäys päästä avioliiton satamaan. Niinpä, illanistujaisia tietävästi jatkettiin profes-

sori Suolahden luennon jälkeen Hotelli Tervahovin kabine-
tissa.

Italian kieltä ja kulttuuria suksilla

Vuoden 1973 maaliskuussa Oulun Dante -seura sai vieraakseen joukon italialaisia hiihtäjiä. Tai paremminkin noin 200 kokemusmatkailijaa, jotka halusivat osallistua Oulun kuuluisaan Tervahiihtoon. Vierailun pääjärjestäjänä ja henkisenä isänä toimi milanolaisen Vai-lehden päätoimittaja Renato Cepparo. Hän oli kyllästynyt Ruotsin Vaasa-hiihdon ihmismassoihin ja onkinut jostain tietoonsa, että Oulussa hiihdetään maailman vanhin ylipitkä murtomaahiihto, johon hänen johdattamana joukko italialaisia uskalikkoja halusi osallistua. Oulu sai vierailun päätteeksi mukavasti palstatilaa italialaisissa tiedotusvälineissä. Samoin sai Dante-seura julkisuutta sekä Cepparon lehdessä että oululaisissa lehdissä.

Il Grillo Parlante.

Kaleva.

Vierailun myötä seuran jäsenmäärä nousi yli 100 hengen. Oulu-lehti kirjoitti 11.3.1973 ”ettei ihmettelyn ja ihastuksen purkauksista ollut tulla loppua niinä kahtena iltana, joina italialaiset tervahiihtäjät tapasivat oululaisia italianystäviä Arinassa”. Dante-seuran ja Arinan järjestämällä tutustumisillallisilla ihmetyksen aiheena oli se, miten on mahdollista, että näin pohjoisessa toimii lähes sata jäsentä käsittävä seura, jonka tärkeimpänä tavoitteena on lisä-

tä Italian kielen ja olojen tuntemusta paikkakunnalla. Vieraiden kuultua, että seura saa rahoituksensa jäseniltään ja toisinaan vähäistä raha-avustusta Roomasta, tempaisi milanolainen autokorjaaja Angelo Fiorentini lompakostaan 10 000 liiraa ja pyysi saada lahjoittaa summan seuran toimintaan. Tämän pienehkön, mutta täydestä sydäimestä annetun, summan (70 mk) signor Fiorentini halusi antaa kiitollisena siitä, että näin pohjoisessa harjoitettiin italian kielen oppimista. Mainittakoon vielä, että muutamat vieraista kuten esimerkiksi Bruno Patelli olivat taivaltaneet 3000 kilometrin matkan Milanosta Oulun Tervahiihtoon autoillaan ja tietysti kesärenkailla.

Angelo Fiorentini keskellä, hänen vasemmalla puolellaan Unto Paananen ja oikealla Iris ja Aaro Luttinen.

Fiorentinin lahjoitus ei ollut ainoa, jonka Dante-seura sai. Seuraavana päivänä palkintojako- ja jäähyväistilaisuudessa päätoimittaja Cepparo ilmoitti, että tuntematon taho lahjoittaa lähiaikoina Italiasta 100 000 liiran apurahan seuran toimintaan.

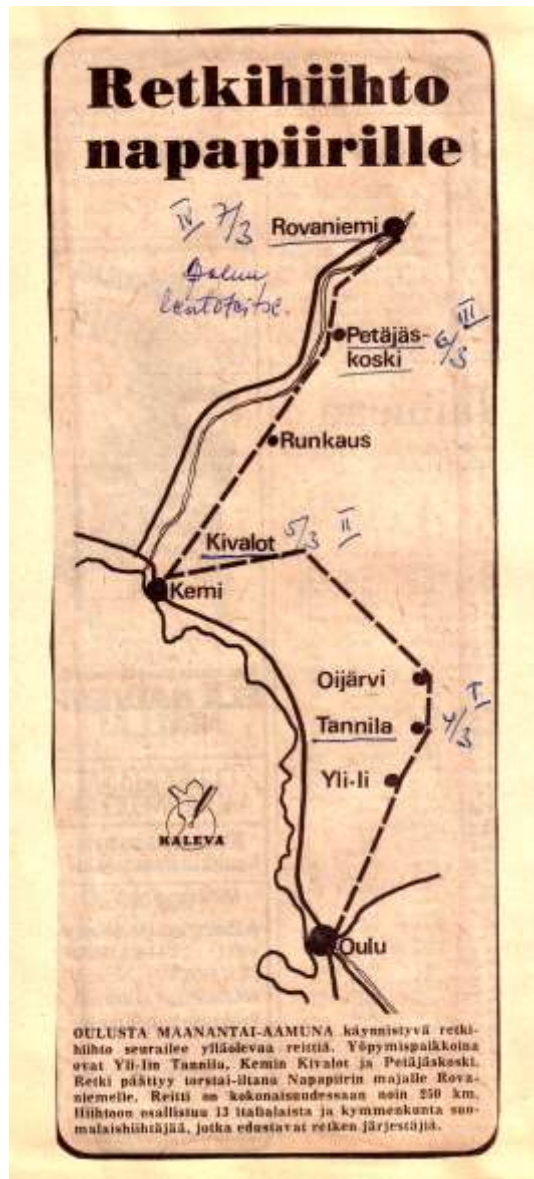
Italialaisten hiihtäjien matka Ouluun vuonna 1973 ei jäänyt viimeiseksi, vaan päinvastoin sen voi hyvin kuvata aloittaneen uuden erikoisen jakson sekä Oulun Dante-seuran toiminnassa että Vai-lehdessä. Seuraavan vuoden haastavan telexehdotuksen Cepparo lähetti Oulun hiihtoseuran Aaro Luttiselle pian ensi vierailun jälkeen: ”ensi talvena hiihtäisimme Oulusta Rovaniemelle.” Suomalaisen tehtävänä oli suunnitella reitti ja aikataulu. Ensimmäisenä vuotena tämä Polar Raid -hiihto toteutettiin lähes ainoastaan italialaisvoimin, mutta seuraavana vuonna mukana oli vahva suomalaisedustus, muun muassa silloinen Oulun apulaiskaupunginjohtaja Eljas Mikkonen. Unto Paananen kirjoittaa hiihtoreissusta seuraavaa:

Meitä oli kaksikymmentäkaksi. Alussa meitä oli kahdeksan ja teitä neljätoista. Te olitte outoja lintuja lähtöamuna. Kii-

minkijoen töyräällä: värikäs, puhelias parvi uteliaita kuin matikat, ehtien kaikkeen, mm. huolehtimaan lähimmäisen vatsan hyvinvoinnista (suussani oli yhtäkkiä lusikallinen konjakkia). Varmaan me näytimme vähintäänkin tyykeiltä suopeanhiljaisessa uteliaisuudessamme. Sitten me hiihdimme, ja tuli hiki ja nälkä ja jano ja väsy, ja yhteiset kokemukset riisuiivat pois rooleja. Meistä tuli Enrico, Eljas, Fausto, Jyrki, Renato, Unto, Carluccio, Don Camillo ja Beppone ja melkein Kekkonenkin. Me kommunikoimme vaitta silmin ja sormin ja väliin hujauttaen huikean laulun...²”

Hiihtoreitin suunnittelusta vastasivat pääasiallisesta Oulun hiihtoseuran voimakaksikko Aaro ja Iris Luttinen. Oulun kaupunki antoi avustusta ja Dante-seura vastasi hauskuutuksesta.

² UM No:8 16.4.1975.

Polar Raid -reitti.

Tervahiihtojen ja Polar Raidin yhteydessä näkyy hyvin seuran tekemä työ. Se ei varsinaisesti voi yksin järjestää

ja vastata kaikesta italialaisen kulttuurin tuomisesta Ouluun, mutta se voi nivoa osapuolia yhteen, ja toimia täten kulttuurilähettiläänä. Tärkeintä on saattaa suomalaisia ja italialaisia tahoja yhteen ja seurata miten yhteistyö sujuu.

On ehkä vielä syytä mainita, että italialaisten hiihtokokemukset poikivat yhteistyömahdollisuuksia ja vastavierailuja. Esimerkiksi Tuiran kamarikuoro vieraili vuonna 1974 Cepparon kutsusta Milanossa. Kuoron palattua levisi Oulun Dante -seuraan tieto päätoimittaja Cepparon huvilalta löytyneestä puolen kilometrin mittaisesta muovisesta hiihtoradasta. Yhteistyö saattaa saada aikaan moninaisia ulottuvuuksia.

Myöhemmin Cepparon väistyttyä Vai-klubin johdosta yhteistyö jatkui Renata D'Antonin noustua päätoimittajaksi. Seuraavassa Vai-lehden onnittelusähke 25-vuotisjuhlaan, joka kertoo osaltaan lämpimän suhteen jatkumisesta:

Sappiate che sarò con voi con il pensiero, questo è certo; non ho mai dimenticato, fino dal primo anno (1980) l'accoglienza della "Dante" agli sciatori italiani.

Italian kielen lehtoraatin kivikkoinen metsästys

Vuonna 1974 pitkästi Oulun Dante -seuran tavoitteiden ja toiminnan mukaisesti Oulun yliopistoon perustettiin italian kielen lehtoraatti.

Italian kulttuuri-instituutin johtajan, professori Domenico Ghion Oulun-vierailun johdosta cocktail- ja tiedotustilaisuus torstaina 25.4.1974 klo 15-17: italian opetuksen laajeneminen Oulussa

Tervetuloa - benvenuti

Sirkka ja Unto Paananen

Lehtoraatin perustaminen vuoden 1974 syyslukukauden alusta mahdollisti italian kielen perus- ja jatkokurssitasoisen opetuksen. Lisäksi italian kielen kielikokeen suorittaminen tuli nyt mahdolliseksi. Aloitteen viran perustamisesta oli tehnyt professori Ghio. Aiemmin italian kieltä oli ollut mahdollista opiskella Oulun työväenopistossa, jossa seuran perustajajäsen merkonomi Viljo Metsähärju ja jäsenen filosofian lisensiaatti Vesa Väätäjä olivat opettaneet.

Lisäksi italian kielen keskustelutunteja, kaksi oppituntia viikoittain, oli järjestänyt seuran jäsen lehtori Frank Merkel. Unto Paananen oli antanut opetusta Oulun kansalaisopistossa.

Vuonna 1975 ilmestyneessä Kaltio-lehden artikkelissa mainitaan professori Ghion lausunto Oulun yliopistoon perustetun italian kielen lehtorin viran tärkeydestä. Artikkelin mukaan lehtoraatin saaminen Ouluun oli osoitus siitä mielenkiinnosta, jota Italiassa ministeriötasolla tunnettiin Oulua kohtaan Pohjois-Suomen keskuksena.

Professori Domenico Ghio.

Merkittävää lehtoraatin perustamisessa oli se, että Italian valtio maksoi lehtorin palkan, kunnes Oulun yliopisto sai romaanisten kielten professuurin. Tämä olisi tarkoittanut sitä, että italian kieli olisi saavuttanut Oulun yliopistossa vähintään sivuaineen aseman. Tuohon aikaan italiaa saattoi opiskella Turussa, Helsingissä ja Jyväskylässä, joissa italian kieli jatkossa kasvoi ranskalaisen filologian alaisuudesta omaksi itsenäiseksi oppiaineekseen.

Pohjois-Suomessa ei ollut yhtäkään italian kielen laitosta, mitä strategisesti pidettiin suurena puutteena. Oulun yliopistolla katsottiin olevan keskeinen asema pohjoisessa Pohjois-Suomen merkittävimpanä akateemisena opinahjona. Oppiaineasema olisi tuonut tasapainoa, jos asiaa tarkastelee koko Suomen perspektiivistä. Kaksi italiaa opettavaa yliopistoa Etelä-Suomessa, yksi Keski-Suomessa ja yksi Pohjois-Suomessa, nimenomaan Oulussa. Erityisesti Unto Paanasella, Italian kielen ja kulttuurin ystävänä ja edistäjänä, silloisena Italian kunniavarakonsulina, oli merkittävä ja aktiivinen rooli italian lehtoraatin sijoittamisessa Ouluun.

Italian kielen opettajaksi valittiin Fiorello di Silvestre, jonka kautta myös seuran toiminta sai uutta väriä. Fiorellon

innostava opetus sai mukaan yliopiston opiskelijoita, jotka täydensivät ja toivat väriä seuran toimintaan, eikä se jäänyt pelkästään kokeneempien jäsenten varaan. Fiorello toimi myös myöhemmin Dante-seuran puheenjohtajana, ja hänen kontakteillaan on ollut suuri merkitys luennoitsijoiden saannissa ja yhteyksien luomisessa Italiaan. Esimerkiksi Anja Hokajärvi on tehnyt kouluyhteistyötä Mantovan maakunnan koulujen kanssa jo vuosia ja kierrättänyt luontomatkailijoita Oulun seudulla. Alkusysäys tälle toiminnalle tuli Fiorellon avustuksella.

Seuran nykyinen sihteeri ja yliopiston italian kielen opettaja Pirkko Kukkohovi on kirjoittanut ansiokkaan artikkelin italian kielen opetuksen historiasta Oulussa. Hän kirjoittaa, että vaikka lehtoraatti saatiin Ouluun 1974, ei sen koko seitsemän vuoden taival ollut ruusuilla tanssimista. Tuohon aikaan Suomessa ei ollut italian opetukseen soveltuvaa materiaalia lukuun ottamatta ruotsinkielisille tehtyä oppikirjaa ja muutamaa turistioppikirjaa. Se oli kuitenkin pienin lehtoraatin haltijan murheista. Suurin katastrofi koitui nimittäin siitä, että lehtorin täytyi viikkotuntimääränsä täyttämiseksi sisällyttää tuntiohjelmaansa opetusta yliopiston ulkopuolelta, kuten Lassinkallion ja Oulun lyseon kouluissa sekä silloisessa Työväenopistossa.

Vuonna 1978 lehtorin oli kuljettava jopa Kemiin asti täydentämään viikkotuntejaan saaden siitä hyvästä vain matkakulut korvattua. Opettajan joutuessa näin keräilemään opetuksensa eri oppilaitoksista, on ymmärrettävää, ettei viran vaativa täysipainoinen opetuksen kehittäminen yliopiston tarpeisiin voinut olla käytännössä mahdollista.

Kun Italian suurlähetystön kulttuurivastaava vaihtui vuonna 1976 ja Domenico Ghioa seurasi professori Luciano Raimondi, oli jo käynyt selväksi, ettei Oulun tilanne ollut lainkaan tyydyttävä. Unto Paananen oli tehnyt suunnitelman lehtoraatin vakiinnuttamisesta laatimalla valmiit raamit approbatur-opinnoiksi sekä niiden toteuttamissuunnitelman yhteistyössä Italian kulttuuri-instituutin kanssa. Tukea opetuksen järjestelyissä olisi saatu etelän yliopistoilta periodiopetuksen muodossa. Myös Turun yliopiston professori Lauri Lindgren olisi ollut myönteinen opetuksen valvonnan järjestämisen suhteen. Käytännön järjestelyt oli siis suunniteltu huolella ja odotettiin vain Oulun yliopiston lopullista päätöstä asian eteenpäin viemiseksi. Humanistinen tiedekunta ei kuitenkaan kokouksessaan 26.4.1981 päättänyt tehdä tarkempaa selvitystä italian approbatur-opintojen ottamisesta ohjelmaan Paanasen esityksestä huolimatta. Lopulta Italian valtiolle

ei jäänyt muuta mahdollisuutta kuin siirtää Oulun lehtoraatti Helsinkiin Italian kulttuuri-instituutin alaisuuteen. Tämä tapahtui heinäkuussa 1981 määräaikaisen lehtoraatin loputtua, ja täten ensimmäinen italian lehtori Fiorello Di Silvestre siirtyi Helsinkiin.

Lehtoraatin loputtua italian opetuksesta yliopistossa vastasi ranskan lehtori Ulla Summala, jonka jälkeen lähinnä sivutoimimisien varassa opettajina toimivat Giorgio Pieretto ja Loris Antonangeli. Loris Antonangelin jälkeen italian määräaikaisena tuntiopettajana toimi Pirkko Kukkohovi vuodesta 1997 lähtien, edelleen määräaikaisin sopimuksin. Lukuvuoden 1997–98 opetus oli vielä sivutoimista, mutta syksystä 1998 italian kieleen saatiin kolmen vuoden päätoiminen tuntiopettajan virka. Vuonna 2004 virka viimein vakinaistettiin, tosin päätoimisena tuntiopettajan virkana, ei lehtoraattina.

Virat ovat olleet vaakalaudalla eikä yliopistolta ole löytynyt tahtoa ottaa vastuuta minimiresurssien takaamisesta kielikeskukselle. Viimeisimmät vetoomuskirjelmät italian kielien viran puolesta – historian laitokselta sekä Oulun Dante Alighieri -seuralta – ajoittuivat kevääseen 2004, kun viimeisin kolmen vuoden määräaikaisuus alkoi olla

loppumassa. Pelättiin, että yliopiston rankat säästötoimet näivettäisivät opetuksen kokonaan, vaikka opiskelijamäärät olivat jyrkässä nousussa. Ehkäpä vetoimuksilla oli oma vaikutuksensa, sillä kielikeskuksessa saatiin aikaan italian kannalta positiivinen ratkaisu ja virka päätettiin vakinaistaa. Alkuvuosien lehtoraattia siitä ei saatu, vaan tyydyttiin halvempaan päätoimisen tuntiopettajan virkaan.³

Oulun Dante-seura ei yksin ole voinut vaikuttaa italian kielen opetukseen yliopistossa. Se on kuitenkin pyrkinyt omalta osaltaan vaikuttamaan siihen, että Oulussa voitaisiin opiskella italian kieltä mahdollisimman laaja-alaisesti, kuten yksi seuran päätavoitteesta ohjaa.

Dante-seura on aktivoitunut toimimaan myös yliopiston ulkopuolella italian kielen edistämiseksi. Ennen syksyä 1992 ei dantelaisten ollut tarvinnut yksin järjestää kielen opetusta, mutta tuolloin ei kummassakaan Oulun aikuisopistossa ollut syntyperäistä italian kielen opettajaa. Dante-seura päätti tehdä sen, mitä se oli luvannut vuonna 1967 Antellin kabinetissa. Seura sai kokoon kielikurssin, joka kokoontui Loris Antonangelin johdolla joka toinen

³ Kukkohovi, Pirkko: Yli 30 vuotta italian kielen opetusta Oulun yliopistossa, AnDante Autumn 2006/ Primavera 2007

keskiviikko. Opettajalle ei tosin pystytty maksamaan palkkaa, mutta osallistujat maksoivat pienen kulukorvauksen. Tämän lisäksi seura on järjestänyt historiansa aikana kielikursseja, lukupiirejä ja käännöskerhoja, joiden tuotoksia on ilmestynyt AnDantessa. Nyttemmin kielen opetus on saavuttanut sellaisen aseman, ettei seuran ole tarvinnut kantaa suurta huolta siitä.

Klassisesta ajasta toiminnan monipuolistumiseen

Sanna Eskolan kirjoittamassa seuran 30-vuotishistoriassa lähestytään seuran toimintaa eri aikakausien kautta. 1970-luvulla vakiintui 2–5 luennon pitäminen vuoden aikana. Uutena muotona seuran toimintaan tulivat kuultokuvien käyttö esityksissä. Esimerkkinä Eskola nostaa esiin Uuno Varjon pakinan Italian maisemista ja lehtori Christian Renaudin esityksen Pohjois-Italiasta ja Ticinosta. Tuon ajan ajankohtaisista aiheista seuran tilaisuuksissa käsiteltiin myös Italian poliittista järjestelmää ja mafiaa. Kuitenkin varsinaiset seuran painopisteet keskittyivät taiteeseen, historiaan, arkeologiaan ja matkailuun. Esimerkkeinä esityksistä voi mainita professori Päivö Oksalan Vergiliuksen runouden ideologia, professori Domenico Ghion Italian nykykirjallisuus, Jaakko Suolahden Ianiculum-kukkulan historia ja Italian matkailutoimiston ENIT:n esitykset eri matkailukohteista. Luentojen lisäksi 1970-luvun toiminnassa olivat mukana elokuvaesitykset ja konserttien järjestäminen.

Illanviettoja järjestettiin tapahtumien jälkeen ja erikseen. Seuran toiminta koostui viini- ja musiikki-illoista sekä yhteisistä pizzailloista. Tietävästi Oulun ensimmäinen pizze-

ria Vesuvio tuli seuran jäsenille hyvin tutuksi. Vielä tuolloin Oululla oli hyvin erilainen maine pizzerioiden kaupunkina kuin nykyisin. Yksioikoisesti yleistettynä nykyisen pizzakulttuurin erilaisuus näyttäytyy kuin italialaisessa legendassa, jossa (amerikkalais)turisti kysyy tarjoilijalta, millä nimellä pizza tunnetaan Italiassa. Yksi erikoisuus illanvietoissa oli tiernakaupungin teeman mukaisesti italiantielinen tiernapoika-esitys, johon käännöksen olivat tehneet Raija Auvinen ja Unto Paananen. Se esitettiin seuraavana vuonna myös Finlandia-Italia yhdistyksen Befana-juhlassa Helsingissä. Maistiaisina *Hyvän illan toivotus*:

Lähde: Uusi Maailma 2/70.

*Buona sera, buona sera,
tutta la gente presente,
sia i padroni che le padrone
ed ognuno che qua si trova.
Noi auriamo, auguriamo
felice festa di Natale
e benevolenza del cielo
che viene data a tutti noi.*

Seuran 10-vuotisjuhlat järjestettiin Kauppaklubilla vuonna 1977. Osallistujia juhlassa oli 90, mikä on varsin mainio saavutus seuran kokoon nähden. Tarjolla juhlassa oli alku-cocktail, minestrone-keitto ja ossobuco. Seuran arkistojen mukaan toiminta oli vetänyt ihmisiä puoleensa jos sen verran, että Suomen toiseksi nuorin comitato oli nyt kolmanneksi suurin 180 jäsenellään Helsingin ja Turun comitatojen jälkeen. Seuran johtokuntaan kuuluivat 10-vuotisen taipaleen jälkeen vielä kolme perustajajäsentä: Asta Östman, Viljo Metsäharju ja puheenjohtaja Unto Paananen. Muut juhluvuoden johtokunnan jäsenet olivat Katri Brummert, Liisa Lappalainen, Eero Eho, Aulis Forss, Bertel Lithén ja Juha Moisala.

Seuran 10-vuotisjuhliin liittyy eräs mielenkiintoinen tapaus, jonka todelliset käänteet ovat selvinneet vasta viime viikkoina. Tovi sitten yksi seuran perustajajäsenistä rouva Asta Östman lähetti Unto Paanaselle kirjeen, jossa kesällä 1977 suurlähettilään Barzinin sijaisena toiminut lähetystöneuvos Roberto Mazzotta ottaa kutsun vastaan seuran 10-vuotisjuhliin.

Kirje oli itse asiassa vastaus Östmanin kirjeeseen 19.6.1977, jossa tämä seuran hallituksen nimissä – Unto Paanasen selän takana – esittää paitsi kutsun seuran 10-vuotisjuhliin tekee ehdotuksen, että Unto Paananen nimittettäisiin kauppaneuvos Toivosen jälkeen Italian kunniavarakonsuliksi Ouluun. Suurlähetystön vastauskirjeestä käy ilmi, että siellä oltiin äärimmäisen kiinnostuneita asiasta ja pyydettiin toimittamaan Paanasen ”curriculum vitae” suurlähettiläälle.

Ouluun saapui peräti kolme Italian edustajaa, lähetystöneuvos Mazzotta, kulttuuri-instituutin johtaja Raimondi ja ENIT:in johtaja Biletta. Arvovaltainen edustus seuran juhlissa tulkittiin eräänlaiseksi konsuliehdokkaan katsastamismatkaksi. Matkan jälkeen prosessi eteni nopeasti, niin että Paanasen nimitettiin kunniavarakonsuliksi

1.1.1978 alkaen. Hän toimi runsaat 26 vuotta tehtäväsään, jonka jälkeen tehtävään nimitettiin Ulla Paananen. Voidaan todeta, että seuran aktiivisuus kantoi hedelmää. Seuran ja konsulaatin yhteistyö helpottui nimityksen jälkeen huomattavasti.

Jos Paanasen aika Dante-seuran johdossa oli klassista aikaa, muodostui Hokajärven aika irtiotoksi yliopistosta. Tällä en tarkoita sitä, että yliopiston ja seuran yhteistyö olisi katkennut, vaan toiminta monipuolistui. Luentotoiminta sai rinnalleen yhä enemmän seratoja, valokuva-näyttelyitä ja musiikkiesityksiä. Sanna Eskola kuvaakin Anja Hokajärven puheenjohtajakauden (vuosia 1987–1991) alkamista osuvasti klassisen ajan päätökseksi ja siirtymiseksi Hokajärven aikaan. Toimintaa ei määrällisesti ollut enempää, mutta tapahtumat olivat monipuolisempia. Luentotoiminta jatkui 1980-luvulla samaan tapaan kuin aiemmin, mikä tarkoitti 2–6 luennoitsijaa vuosittain. Uutena painotuksena tuli luonnontiede, josta esimerkkinä Anto Leikolan esitelmä Galilein perintö Italian biologiassa. Hokajärvi muistelee myös professori Edmea Guidettin vierailua: Professori otti asiakseen selvittää, millainen on Oulun ilmalaatu. Auto piti ehdottomasti pysäyttää keskelle Oulujoen siltoja, jotta Guidetti pääsi aistimaan silloisen

Oulu-yhtiön aiheuttamia pakkassauhuja. Tarkalla nenällä ilman hiukkasia aistiva biologi aiheutti liikenneruuhkan Tuiran silloille.

Professori Edmea Guidetti. Lähde: Anja Hokajärven arkisto.

Tapaus kertoo omalta osaltaan palosta, jolla seuralaiset levittivät italialaisen kulttuurin sanomaa. Kaikessa oltiin itse mukana. Jos Oulu tarjosi vierailleen nähtävyyksiä ja kokemuksia, ei seuran taloudesta voi sanoa samaa. Enemmän kuin yksi vierailija pääsi vierailunsa aikana nauttimaan hotellin sijaan puheenjohtajien tai muiden dantelaisten majoituspalveluista. Eipä sillä, olot olivat lo-

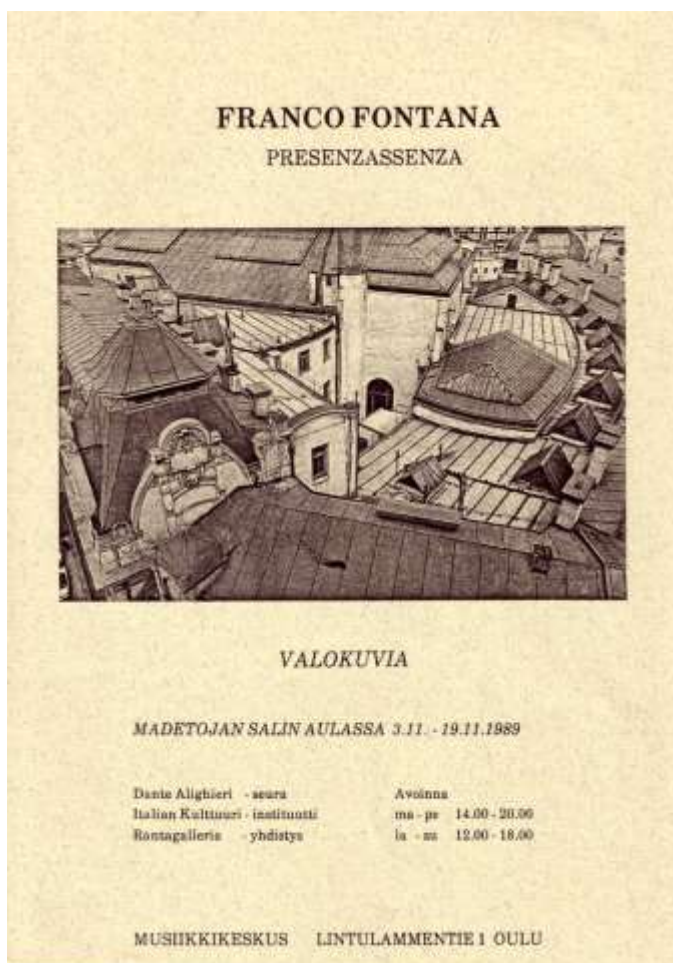
koisat näinkin. Taloudellisesti seura rahoitti toimintansa tuossa vaiheessa käytännössä pelkästään jäsenmaksuilla, sillä Italian valtio oli rajoittanut avustusten antamista, mikä johti siihen, että Sede Centralen avustukset loppuivat.

Vierailutoimintaa kuitenkin auttoi hyvin toiminut yhteistyö muiden Suomen Dante-seurojen kanssa. Varsinkin Timo Keinäsen toimiessa Helsingin Dante-seuran puheenjohtajana yhteistyö toimi mallikkaasti ja vierailijoita pyrittiin kierrättämään usealla paikkakunnalla. Hyvänä yhteistyötahona on toiminut myös Italian kulttuuri-instituutti.

1980-luvulla seuran toimintaan tulivat mukaan stipendiluennot. Seuralla oli käytössään Perugian yliopiston stipendejä, joiden kohdentamisesta seura sai päättää itse. Ensimmäisen varsinaisen stipendiluennon piti seuran sihteerinäkin toiminut Pirjo Puuperä vuonna 1987. Tosin myöhemmin Roomassa rahakukkaron nyörejä tiukennettiin niin, että Perugian stipendiin ei saatu rahoitusta vuodesta 1993 lähtien moneen vuoteen.

Uutuutena seuran toimintaan tuli näyttelytoiminta, jonka aloitti vuonna 1982 Pohjankartanossa esillä ollut Ennio Calabrian grafiikkanäyttely. Näyttelyistä julkisuudessa

eniten noteerattu oli vuonna 1989 Madetoja-salin aulassa esillä ollut Franco Fontanan valokuvanäyttely Prezenzassenza. Kyseinen näyttelyn avasi silloinen Italian Suomen-lähettiläs Giancarlo Carrara Cagni. Näyttelyn saaminen Ouluun oli yhteistyön tulos, mikä edellytti Rantagalleria-yhdistyksen, Dante-seuran ja Italian kulttuuri-instituutin tiimityötä.

Toinen uutuus 1980-luvulla olivat Alkon tiloissa pidetyt viininmaisteluillat sekä italialaisen ruoan valmistuskurssit työväenopistoissa. Molemmat asiat ovat kuuluneet seuran toimintaan kiinteänä osana koko sen historian. Useassa AnDante-lehdessä on ollut reseptejä ja viiniarvioita. Resepteistä on vastannut nimimerkki Lucrezia Borgia ja viiniarvoista Unto Paananen, joka on viimeisimmäksi julkaissut aiheesta Yliopistopainon kustantaman Italian viinit -kirjan (2003). Italialainen ruoka on ollut vahvasti esillä seuran toiminnassa. Anja Hokajärven ja Tuula Lausmaa-Samuellin aikoina jopa hallituksen kokouksiin on kuulunut olennaisena gastronomia. Tuula Lausmaa-Samuelli muistelee:

Hallituksen kokoukset pidettiin Anja Hokajärven aikana hänen luonaan hyvien leivonnaisten ääressä, ja minun kautenani luonani samoin herkutellen. Sillä lailla parituntiset istunnot tuntuivat hauskemmilta. (Kyllä meillä ihan kivaa oli, kuinkas muuten mukavien ihmisten kanssa).

Näistä ajoista seuran toimintaan ovat jääneet perinteenä seratat. Nykyisin seratoissa on ollut teemamaakuntia, joi- ta on voitua lähestyä ruokakulttuurin näkökulmasta. Yleensä nämä tilaisuudet ovat olleet hyvin suosittuja.

Seuran historiassa on silloin tällöin pidetty elokuvailtoja, ja niiden määrä kasvoi 1980-luvulla. Ohjelmistoon kuuluivat muun muassa Eneide, Antonionin L'avventura ja Michelangelo Antonionin Il Grido. Samoin jatkui matkailuteema, jonka puitteissa seura sai vieraakseen Suomen matkatoimiston ja Lomamatkojen isännöimiä iltoja. Seura ei kuitenkaan onnistunut matkatavoitteissaan moneen vuoteen, jos tähän ei lasketa vuonna 1984 tehtyä teatterivierailua Rovaniemelle katsomaan Dario Fon Näytelmää Donna.

1980-luvulla pidettiin kahdet vuosijuhlat. 15-vuotisjuhlat pidettiin Oulun kauppaklubilla 5.11.1982. Alkucoktailin tarjosi Autonovo/FIAT ja ruokalistalta löytyi spaghetti bolognese ja vasikkapata marengo. Viralliseen ohjelmaan kuului laulua ja ansiomerkkien jako. Pronssisen ansiomitalin sai tällöin Unto Paananen ja diplomit Liisa Lappalainen, Leena Pavas ja Fiorello Di Silvestre. Viisi vuotta myöhemmin 20-vuotisjuhlat pidettiin hotelli Vaakunassa 24. lokakuuta. Juhla alkoi Massimo Gasbarronin kitarakonsertolla, jonka jälkeen ohjelmassa oli Aila Knihtilän laulua ja Brita Rialan historiikki. Juhlailallisella tarjottiin ravioli al pomodoro, zuppa italiana di funghi, bistecca di manzo

con ripieno di gorgonzola, gelato con spumante di vino,
salsa di fragole di bosco.

Seura perustetaan uudelleen

Huhtikuun ensimmäisenä päivänä vuonna 1990 seura rekisteröitiin. Käytännössä tämä tarkoitti sitä, että seura perustettiin uudelleen. Oulu-lehdessä oli maaliskuussa seuraava ilmoitus:

Oulun Dante Alighieri -seuran virallinen kokous sunnuntaina 1.4. klo 16.00 Työväenopiston luentosalissa. Kokouksessa käsitellään seuran purkamisesta nykyisessä muodossaan. Samassa tilaisuudessa perustetaan Oulun Dante Alighieri -seura rekisteröitynä yhdistyksenä. Perustamiskokouksessa valitaan seuraavat seuran puheenjohtaja ja muut toimihenkilöt. Välittömästi kokouksen jälkeen Fiorello Di Silvestren esitelmä aiheesta "Venezia, Genova ed il Meriterraneo orientale"

Päivä oli aprillipäivä ja aprillipäivänä sitä taidettiin pitää myös oikeusministeriössä, sillä aikaa asian virallistamiseen meni melkein kaksi vuotta. Tuula Lausmaa-

Samuelliin ja Erkki Saarelan mukaan hakupaperit tulivat takaisin oikeusministeriöstä, koska yhdistyksen nimi oli ilmoituksessa ja hakupapereissa kirjoitettu eri tavalla. Liitteenä oli kehoitus pitää perustamiskokous uudelleen. Ohjeiden mukaisesti perustamiskokous pidettiin uudemman kerran ja päivämääräksi laitettiin oikeusministeriön siunauksella samainen ensimmäinen huhtikuuta. Lausmaa-Samuelli ja Saarela ihmettelivätkin 25-juhlien esityksessä, kuinka moni Suomen yhdistyksistä on perustettu kolmesti, ja kahdesti niistä aprillipäivänä.

Syynä seuran rekisteröintiin oli se, että sitä kautta pystyttiin hakemaan avustuksia entistä helpommin. Kuitenkaan käytännön toimintaan rekisteröinti ei vaikuttanut, vaan luentoja, näyttelyitä, illanviettoja ja konsertteja järjestettiin samaan tapaan kuin aiemmin. Tavoitteena pysyi Italian kielen ja kulttuurin näkyminen Oulun kaupungissa ja ympäristössä.

Seura juhli 25-vuotista taivaltaan Vaakunassa, jossa koettiin varsin omaperäinen historiikki-esitys. Seuran siihenastisesta historiasta oli poimittu tarinoita, joissa esiintyi myös itse Dante, ilmeisesti Erkki Saarelan hahmossa. Juhlissa seuran kunniajäseneksi otettiin sen entinen pu-

heenjohtaja Fiorello Di Silvestre ja vuoden Signor Danteksi valittiin kunniapuheenjohtaja Unto Paananen. Sede Centralen diplomit saivat Matti Bäckström, Anja Hokajärvi, Kyösti Kotila, Tuula Lausmaa-Samuelli, Ulla Metsäranta ja Jaakko Pavas. Illan menuna tarjoiltiin etanoita valkosipulikastikkeessa, yrteillä maustettuja lampaankyljyksiä, taatelivanukasta minttukastikkeen kera, viininä Bardolinoa. Chi vuole mancare alla festa!

Juhlavuoden kunniaksi seuran hallitus päätti, että dante-laisillakin voisi olla oma t-paita. Paitaan löytyvää sopivaa kuvaa ja tekstiä lähdettiin metsästämään kilpailun avulla. Kilpailu ei tuottanut määrällisesti paljon ehdokkaita, mutta laadullisesti kyllä! Kilpailun voitto päätettiin jakaa Tapio Lehtolan ja Vasili Reskalenkon kesken.

Vasili Reskalenkon voittoisa ehdotus.

Mainittakoon, että Oulussa vierailut Italian suurlähettiläs Raniero Avogadro sai myös oman t-paitansa seuran järjestämässä yhteisessä cocktail-tilaisuudessa.

Allegro AnDante – kokoaan suurempi juttu

Kesällä 1984 julkaistiin ensimmäinen AnDante-lehti. Lehti tai lehdykkäinen on kokoaan suurempi juttu, kuten Unto Paananen kirjoittaa AnDantessa (primavera 2004).

Se on toinen niistä kahdesta jäsenlehdestä, joita Suomessa toimivat Dante-seurat julkaisevat. Toinen on turkulaisten keskimäärin kerran vuodessa ilmestyvä L’Aura di Dante, monikymmensivuinen painettu ja tieteellisellä otteella toimitettu bollettino. Turun jäsenlehti on kuitenkin nuori verrattuna AnDanteen. L’Aura di Dante näki päivänvalon ensimmäisen kerran vuonna 1996. Siihen asti Andante oli ainoa jäsenlehti, jota seurattiin Suomen eri Dante-seuroissa. Oululainen fascicolo on siis vanhempi ja luonteeltaan enemmän tiedotuslehti. Merkittävää on, että se on ilmestynyt jokseenkin säännöllisesti kaksi kertaa vuodessa. Vain aloitusvuonna 1984 tuli yksi ja vuosina 2001–2003 jäi pois yhteensä kolme numeroa.

Vuoden 2005 syysnumerosta lähtien lehteä on toimitettu yhdistelmänumerona, jolloin yksissä kansissa on ollut syksyn ja kevään numerot yhdessä. Yhteensä AnDanteja on näin ollen ilmestynyt 40 kappaletta.

Lehti on saanut tunnustusta virallisen Italian edustajilta sekä mainittu eri yhteyksissä italialaisissa lehdissä. Tuore painos lähetetään aina Helsinkiin suurlähetystöön, kulttuuri-instituuttiin, ulkomaankauppatoimistoon (ICE) ja tietenkin Rooman keskusseuralle. Idea lehdestä on Jaana Ervasti-Martikaisen, jonka saatesanat ensimmäiseen lehteen olivat seuraavat:

Allegro Andante

Eräänä keskitalven hyisenä pakkaspäivänä alkoi ajatus Dante-seuran omasta lehdestä elää. Se lähti liikkeelle pienenä haaveena ja pikkuhiljaa sitä suunniteltiin ja kaavailtiin. Löytyi innokkaita kirjoittajia ja ideoitakin tippui vähitellen... Nyt on keskikesä. Lehti odottaa monistukseen menoaan. Ujona, nuorena sitä kainostuttaa joutua dantelaisten käsiin. Se kerää rohkeutta ja nauttii kesästä. Se toivoo saavansa ystäviä ja työtovereita, se kaipaa ideoita ja uusia juttuja – se haluaa tutustua moniin mielenkiintoisiin dantelaisiin ja kertoa heistä muillekin – se pitää italialaisista elokuvista, musiikista, kirjoista, ruoasta, viineistä, vitseistä, samoista asioista kuin Sinäkin. Se nuoruutensa innolla kaipasi rohkeille urille mutta se päättää olla varovainen ja

odottaa ystäviltään vastakaikua ja sitä, että jokainen voisi omalla tavallaan näyttää sille tietä, jolle lähteä.

Istun kirjoituspöytäni ääressä. Tästä tulisi ensimmäinen sivu tuohon lehteen, josta edellä kerroin... Mitä sanoja antaisin sille tai hänelle, joka hätäkasteessa sai nimen Allegro AnDante, matkaevästykseksi ensimmäistä matkaansa varten...Viuuh kesätuuli puhalsi avonaisesta ikkunasta. Allegro AnDante lähti hyvästejä jättämättä, sanojani kuulematta tuulen teitä. Perään ehdin huutaa; buon viaggio! coraggio! Rohkeutta ja hyvää matkaa! Tässä istun enkä muuta voi. Hän on matkalla luoksesi jos niin haluat. Ottaa Sinut matkaansa jos niin haluat...

Jaana Ervasti-Martikainen

Ensimmäiseen numeroon kirjoittivat Jaanan ohella Lucrezia Borgia, Anja Hokajärvi, Mirja Niemitalo, Unto Paananen, Riitta Viittala ja nimimerkki y.t.y. Aiheina olivat puheenjohtajan palsta, Fiorello Di Silvestren haastattelu, opintomatka Roomassa, in cucina, Dante-seuran vaiheita vieraskirjan valossa, leikkeitä italialaisista lehdistä, kevätjuhlatiedotus, kutsu nimikilpailuun ja kysely halukkuudesta tehdä jäsenmatka Italiaan.

Lehti oli siis Jaana Ervasti-Martikaisen idea, mutta lehden nimen oivalsi Anja Hokajärvi, joka matkalla lehtipalaveriin Cafe Rosaan, nykyiseen Cumulukseen, ehdotti AnDante - nimeä silloiselle italian opettajalle Giorgio Pierettolle. Nimestä järjestettiin myös vielä nimikilpailu, mutta AnDante jäi ehdotuksena pysyväksi. Ainoana lisäyksenä lehden nimeen ilmestyi Allegro AnDanten eteen.

Allegro Andante eli ”iloisesti käyden” voidaan tulkita olevan myös saksalainen sanaleikki ”Dantelle”, koska lehden alkuvaiheessa se kirjoitettiin muotoon anDANTE⁴. Lehden ulkoasu on muuttunut ajan kuluessa aika vähän. Keväeseen 1988 asti kansikuvassa Dantella oli ajatuskuplassa teksti, joka vaihtui joka kerta. Muutamana poimintana seuraavat: ”Sò sulo, penzo a niente, e tengo niente.” ”Varium et mutabile semper femina, la Donna è mobile” ja ”L’inverno infernale”

⁴ Paananen, Unto: AnDante, primavera, 2004.

Ehdotus AnDanten kanneksi.

Voittoisa AnDanten kansi.

Jaana Ervasti-Martikaisen rinnalle muodostettiin toimituskunta, joka Jaanan väistyttyä päätoimittajan paikalta vuoden 1988 lopussa otti kollektiivisen vastuun ja jonka jäsenluku on vaihdellut. Ensin kantavana voimana oli muutaman vuoden pariskunta Leena ja Jaakko Pavas, joiden myötä myös lehden teko teknisesti kehittyi tietokoneiden avustuksella. Kansi uudistui ja selvemmat ja kauniimmat kuvat tulivat osaksi lehteä. Eripituisina aikoina lehden toimituskunnan jäseninä ovat toimineet muun muassa Riitta Viittala, Pirjo Leutola, Ulla Metsäranta, Sirkka Paananen, Niina Hakalahti, Tuula-Riitta Pikkarainen, Paula Viander, Anja Hokajärvi, Tuula Lausmaa-Samuelli, Sanna Eskola, Janne Ikäheimo, Eero Jarva ja Timo Sironen, viimeksi mainitut kaksi vuodesta 1998 alkaen

kahdestaan. Vuoden 2003 alussa toimitusvastuun ovat ottaneet Anita Honkala ja Johanna Ollila, joiden myötä lehti sai uuden ilmeen renessanssi-teemanumeron myötä. Pari viimeistä vuotta lehden toimituksesta on vastannut seuran sihteeri Pirkko Kukkohovi. Viimeisimmässä numerossa hän oli saanut avukseen toimitustyöhön Päivi Pienimäen.

AnDante on ollut jäsenilleen aina tärkeä tiedotus- ja julkaisukanava. Sen kautta on ollut helppo saada tietoa seuran toiminnasta, menneistä ja tulevista tapahtumista. Samalla se on toiminut kanavana julkaista Italiaan liittyvää tietoutta, kokemuksia ja tarinoita. AnDantessa on viime vuosina esiintynyt lähinnä suomennoksia italian kirjallisuudesta, eri näkökulmia italialaiseen kulttuuriin muun muassa ruoka- tai jalkapallokulttuurin näkökulmasta, myöskään matkakokemukset eivät ole menettäneet suosiotaan. Yhtenä piirteenä AnDantessa on myös ollut Oulun yliopiston opiskelijoiden juttujen julkaiseminen. Italian historian, kulttuurin ja sen eri kaupunkeihin suuntautuneiden ekskursioiden innoittamina ovat monet kirjoittaneet artikkeleitaan lehteen.

AnDanten tärkeydestä jäsenilleen on hyvänä osoituksena seuran talouden laskeminen sen varaan, että ainakin lehti saadaan lähetettyä jäsenille. Oikeastaan kaikkien puheenjohtajien ja hallitusten toiminnassa on näkynyt selvästi se, että AnDante-rahoitus asetetaan etusijalle, sen jälkeen mietitään muuta toimintaa oman taloudellisen toimintakyvyn rajoissa. Osa lehden rahoituksesta on saatu avustuksena Erkki Saarelan kautta Delta-autosta, mikä on käytännössä käsittänyt postituskulut monen vuoden ajan.

Giovanni Acerbi ja seura

Vuoden 1995 (marzo) AnDanten puheenjohtajapalstalla Tuula Lausmaa-Samuelli nostaa esiin Giuseppe Acerbille omistettavan puiston nimeämishankkeen. Giuseppe Acerbin kuolemasta tuli 1996 kuluneeksi 150 vuotta ja 1999 hänen kuuluisasta matkastaan Ouluun ja Suomeen 200 vuotta. Aihe oli tuolloin hyvin ajankohtainen. Castelfreddossa, Mantovan lähellä, syntynyt Acerbi oli monilahjakkuus: oppinut, säveltäjä, diplomaatti ja kulttuurihenkilö. Acerbi teki Pohjois-Euroopan matkansa 1799 ja julkaisi englanninkielisen kirjan ”Travels through Sweden, Finland and Lapland to the North Cape in the years 1789 and 1799” Lontoossa vuonna 1802. Huomattavaa tässä on se, että Suomi kuvattiin Acerbin teoksessa selvästi eri maaksi kuin Ruotsi, johon Suomi tuolloin hallinnollisesti kuului. Acerbi viipyi Oulussa kaksi kuukautta ja kuvasi kaupunkia tarkasti.

Seura teki aloitteen Oulun kaupungin nimilautakunnalle Giuseppe Acerbin mukaan nimettävästä puistosta. Oikeastaan tarkemmin ottaen aloitteen oli tehnyt kolme tahoa: kunniavarakonsuli Unto Paananen, seuran jäsen Markus H. Korhonen ja seura. Kaupungilta saadussa vas-

tauskirjeessä todettiin, ettei Acerbin ”lyhytaikainen oleskeluaika Oulussa sekä muu vaikuttaminen kaupungissa ole niin merkittävää, että hänen mukaansa tulisi nimetä jokin tila.”⁵ Palautteessa kyllä huomautettiin, että kaupunki kuitenkin mahdollisesti voisi harkita esimerkiksi tietyn huoneiston nimeämistä.

Kaupungin lupailemaa huoneistoa ei nimetty, mutta Oulun kaupunginhallitus päätti muistaa Acerbia muistolautalla, joka kiinnitettiin kiveen istutettuun laattaan Rauhalan edustalla olevaan puistoon. Tilaisuuden merkittävydestä kertoo se, että tilaisuuteen osallistui Italian silloinen suurlähettiläs Raniero Avogadro.

Tuolloinen seuran puheenjohtaja Eero Jarva kirjoittaa AnDantessa, *”koleana syyskuun lauantaina pidetty tilaisuus sai yllättävän voimakkaan ja lämpimän tuulahduksen Acerbin kotikylästä, Castelgoffredosta, josta saapui kaikkiaan yhdeksän henkilöä, näiden mukana juhlakalun sukunhaaran viimeinen edustaja Giovanni Acerbi”*⁶.

Kesäkuussa 1999 Giuseppe Acerbin matkan 200-vuotisjuhlavuonna Oulussa järjestettiin Giuseppe Acerbin Nord-

⁵ Lausmaa-Samuelli, AnDante marzo 1995

⁶ Jarva Eero, AnDante autumn 1996.

kapin matkan 200-vuotissymposiumi. Sen pohjalta on myös julkaistu teos ”Tutkimusmatkalla Pohjoiseen”. *Esploratori del Settentrione. Il simposio bicentenario del viaggio di Giuseppe Acerbi al Capo Nord*, toim. E. Jarva, M. Mäki vuoti & T. Sironen”.⁷ Huomattakoon, että kirjan toimittajista kaksi, Jarva ja Sironen, ovat toimineet seuran puheenjohtajina. Kaikkiaan konferenssin 15 esitelmästä yli puolet (kahdeksan) pidettiin ja julkaistiin italiaksi, kolme englanniksi ja neljä suomeksi. Esipuhe tietysti suomeksi ja italiaksi!

Acerbi on yhdistänyt monella eri tapaa seuraa ja sen jäseniä Italiaan ja auttanut tätä kautta kielen ja kulttuurin leviämistä. Yksi tapaus mainittakoon vielä kesän 2003 alusta. Dante-seuran julkkisvieraana oli insinööri Vittorio Poli, 60-, 70- ja 80-luvuilla Helsingissä asunut ja useita italian kielen kursseja televisiossa 70- ja 80-luvulla juontanut tv-kasvo. Esitelmää ei kesäaikaan pystytty järjestämään, vaikka Polin matkan teema olikin mielenkiintoinen. Hän matkasi 204 vuotta myöhemmin Giuseppe Acerbin jalanjäljillä Oulusta Kemin kautta Tornioon, Aavasaksalle, Pajalaan, Muonioon, Jukkasjärvelle ja Enontekiöön, ja kir-

⁷ ”Tutkimusmatkalla Pohjoiseen. Giuseppe Acerbin Nordkapin matkan 200-vuotissymposiumi – *Esploratori del Settentrione. Il simposio bicentenario del viaggio di Giuseppe Acerbi al Capo Nord*, toim. E. Jarva, M. Mäki vuoti & T. Sironen”. Ks. myös <http://herkules oulu.fi/isbn9514259718/isbn9514259718.pdf>

joitti matkastaan kirjan, joka ilmestyi Italiassa vuonna 2005, Vittorio Poli, 'In Lapponia con Acerbi', Firenze 2005. Dante-seuran oppaina ja kestitsijöinä neljän päivän ajan toimivat Markus H. Korhonen ja Timo Sironen, jotka ovat myös mukavasti esillä Polin matkakirjassa.

Vuonna 2004 Dante-seura järjesti tieteellisen Risorgimento-seminaarin yhteistyössä Oulun yliopiston historian laitoksen kanssa. Seminaarissa tarkasteltiin Italian kansallista heräämistä 1800-luvulla. Esitelmöitsijät kertoivat Italian yhdentymiseen liittyvästä aatteellisesta toiminnasta, ns. kansallissankareista, Savoijin kuningashuoneesta ja valtiohistoriasta. Vierailevana esitelmöitsijänä oli FT Taina Syrjämaa Turun yliopiston historian laitokselta. Seuran puheenjohtaja Anita Honkala piti esitelmän Anita Garibaldista ja jäsen Johanna Ollila Giuseppe Mazzinista. Seminaari jatkui vielä illanvietolla Ravintola Sassissa.

Oulun Dante-seura on historiansa alusta lähtien ollut läheisessä yhteistyössä yliopiston kanssa, mikä on näkynyt monella tapaa. Voidaan hieman oikoen todeta, että Oulun Dante-seuran syntysija on Oulun yliopistossa. Yhtenä näytteenä yliopiston läheisyydestä seuran toiminnassa on

osallistuminen Oulun Historiaseura ry:n ja Oulun yliopiston historian laitoksen kanssa ”Antiikin asialla. Pertti Huttusen ja Unto Paanasen 60-vuotisjuhlakirja”⁸ julkaisemiseen. Toiminta ei kuitenkaan ole ollut luonteeltaan täysin akateemista, vaan se on muotoutunut aina seuran johtokunnan näköisesti. Vastapainona julkaisuille ja luennoille ovat toimineet seratat, näyttelyt, piknikit, matkat ja erilaiset kielen ja vatsan juhlat.

⁸ 'Antiikin asialla. Pertti Huttusen ja Unto Paanasen 60-vuotisjuhlakirja'

(Acta Societatis Historicae Ouluensis. Scripta Historica XXI. Oulun Historiaseuran julkaisuja tomus XXI. Oulu 1994, 238 s.)

Vihdoin ja viimein matkaan

Koko seuran olemassaolon ajan se on viritellyt matkaa Italiaan. Ensimmäinen matka toteutui vasta kesäkuussa 2005, vaikka jo perustamiskokouksessa sanottiin seuran pyrkivän järjestämään jäsenilleen edullisia matkoja Italiaan. Kaikki aiemmat matkahankkeet olivat kaatuneet osanottajien vähyyteen.

Hieman yllättävästi seuran ensimmäinen matka suuntautui Apuliaan, joka on yksi tuntemattomimpia Italian maakuntia. Matkaa edeltävä vuosi kului maakuntaan tutustuttaessa, mikä tapahtui ruokakulttuurista ja arkkitehtuurista kertovien esitelmien avulla. Matkalle Salentoon ilmoittautui 29 Italian kulttuurin harrastajaa, joista nuorin oli vasta 8-kuukautinen tyttövauva. Italian harrastaminen kannattaakin aloittaa hyvissä ajoin!

Matkan järjestäjinä toimivat Anita Honkala ja Pirkko Kukkohovi, joka toimi myös tulkkina ja ryhmän johtajana. Apuliassa seuralaisia opasti koko matkan ajan Paolo Maniglio, joka ehtymättömällä tavallaan toi matkalaisten tietoisuuteen suuren määrän uutta tietoa saappaan kannan kärjestä ja sen kulttuurista. Vastavierailun Paolo teki

seuraavana vuonna, jolloin seura vietti Paolo-viikkoa 1.–10.12.2006. Matka ei tuottanut seuran vieraalle pettymystä, vaikka useita luontofilmejä Suomesta nähneenä Paolo saapuikin hieman hämmästyneenä pimeimmän vuodenai-
kamme keskelle. Vierailun kohokohdaksi nousi vierailu Törmälän maatilalle, jossa joulusauna ja jouluateria toimivat kulttuurivaihtona viikolla järjestettyyn tuorepasta-
kurssiin.

Seuran viimein toteuttama matka Apuliaan, Salentoon, oli onnistunut kokemus, sillä jo seuraavana kesänä järjestiin uusi matka. Tällä kertaa kohteeksi valikoitiin Ligurian Alassio. Seuraavalle vuodelle seura suunnitteli matkaa Calabriaan, mutta se jäi toteutumatta. Tulevaisuus näyttää, onko matkakierros vihdoinkin murrettu ja tulevatko matkat osaksi seuran toimintaa.

Dante-seura kielen ja kulttuurin välittäjänä

Unto Paananen vetää yhteen Kaltio-lehdessä vuonna 1975 Oulun Dante -seuran tekemää työtä yhdessä kaupungin muiden toimijoiden kanssa otsikolla: *Oulua viedään Italiaan*. Artikkelissa kerrottiin, että jo seitsemän vuoden ajan on Rooman Piazza Firenzen varrella tiedetty, että Oulussa toimii maailman pohjoisin Dante Alighieri -seura. Seuran määriteltiin olevan lähellä jonkinlaista Suomi-seuran ja Kalevala-seuran yhdistelmää, jossa kulttuurin edistäminen on nostettu keskeisemmäksi tehtäväksi. Kaikkiin maanosiin levinneiden Dante-seurojen keskuselimen vuosikirjoissa oli säännöllisesti kerrottu, mitä Oulussa oli tapahtunut Italian kielen ja kulttuurin edistämiseksi. Lukuisat italialaiset esitelmöitsijät ja taitelijat olivat käyneet käänntymässä Oulussa ja vieneet mukanaan terveisiä paitsi eksoottisesta myös – kuulemma – ällistyttävän vireästä ja henkisesti valppaasta pohjoisesta kaupungista. Nämä kulttuurilähettiläät eivät olleet suinkaan kaikki tulleet Roomasta, vaan joukkoon mahtui vaikuttajahenkilöitä aina Milanosta Sisiliaan saakka.

Aikaa on kulunut yli 20 vuotta Unto Paanasen artikkelista. Se on kuitenkin omalla tapaa ajankohtainen. Oulun

Dante-seuran toiminta perustuu edelleen kulttuurilähettäläänä toimimiseen. Se pyrki tarjoamaan jäsenilleen mahdollisimman laajasti italialaista kulttuuria. Seura ei ole enää maailman pohjoisin, mikä tarkoittaa, että kansainvälinen toiminta on yleisesti laajentunut ja toisaalta lähentänyt kulttuureja toisiinsa. Kuitenkaan kulttuurikentän laajeneminen ei tee seuran toiminnasta tarpeetonta, sillä seuran kautta on mahdollista lähestyä Italiaa ja sen kulttuuria pintaa syvemmältä. Informaatiotulvassa tarvitsemme todellisia kontakteja eri kulttuureihin – asioita ja kokemuksia, jotka ovat todellisia. On eri asia yrittää ymmärtää toista kulttuuria lingua francan, englannin, kautta kuin kommunikoida toisen äidinkielellä. Tällöin voi parhaimmillaan ymmärtää, mitä piilee sanojen takana, kulttuurissa ja kielessä, joista tarinat syntyvät.

Mikä sitten tekee juuri Italiasta ja sen ristiriitaisista piirteistä kiehtovan? Se ihastuttaa ja vihastuttaa, jopa suomalaista. Sen historia tarjoaa loistoa ja ahdistusta aina länsimaisen kulttuurin alkuaajoista lähtien. Se poikkeaa niin valtavasti maantieteellisesti ja kulttuurillisesti, että sitä on mahdotonta selittää ja ymmärtää. Siitä näyttää puuttuvan järki. Ja ehkä juuri siksi se viehättää. Italia elää tunteella!

Lähteet:

Oulun Dante-seuran arkisto vuosilta 1967–2007

Haastattelemani:

Unto Paananen, Anja Hokajärvi, Tuula Lausmaa-Samuelli, Eero Jarva, Timo Sironen ja Anita Honkala, Pirkko Kukkohovi

AnDantet vuosilta 1987–2007

Oulun Kaiku 13.12.1967

Kaleva 19.10.1967

Oulu-lehti 13.12.1967

Oulu-lehti 11.3.1973

Kaltio /1975

Uusi Maailma 2/1973

Società Dante Alighieri www-sivut:

<http://www.ladante.it>,

http://www.ladante.it/lastoria/fotografia.asp?id_foto=90

Oulun Dante-seuran www-sivut:

<http://www.ouka.fi/yhdistykset/dante/>

Liitteet:

SEURASSA PIDETYT LUENNOT:

30.1.68 prof. Jaakko Suolahti: Pidot antiikin Roomassa (sormet pyyhittiin lempiorjan silkkisiin hiuksiin).

21.2.68 leht. Unto Paananen: Uutta ja vanhaa Italiaa

2.5.68 toht. Anna Maria Speckel: Il museo di Capodimonte a Napoli

10.5.68 prof. L.Fiorentino: Poesia contemporanea italiana

20.9.68 prof. Italo Faldi: Klassillisuuden myytti 1600-luvun kuvanveistotaiteessa

16.11.68 prof. Giorgio Pegararo: Bassano e la regione del Grappa: poesia storia e leggenda

13.2.69 dott. Pietro Buscaroli: Il silenzio di Rossini

27.2.69 Runoilta yliopiston kirjastossa. Leht. Unto Paananen esitteli runoilija Ungarettin ja hänen tuotantoaan levynäyttein

13.3.69 vuosikokous ja lis. Pertti Huttusen esitelmä Italian historian pääpiirteistä Italian yhdistymiseen saakka.

21.3.69 Kapellimestari Onni Kelo: Ottorino Respighi

9.5.69 dott. Pietro Borrano: Folklore e tradizione della Lucania e della Campania

4.10.69 prof. Guido Barbieri: Ostian kaivauksia

28.10.70 fil.lis. Unto Paananen: Villa Lante – edustushuvilako?

26.11.70 prof. Giorgio Pegoraro: Vivaldin neljä vuodenaikaa

3.2.71 prof. Unto Varjo: Kuultokuvapakina Italian maisemista

4.3.71 LèL Christian Renaud: Pohjois-Italia ja Ticino

30.3.71 dott. Ernesto Boella: Sardinia eilen ja tänään

27.4.71 leht. F.V.Merkel: Sisilia ja mafia

28.9.71 Mr. Herbert Smith: La stampa italiana

27.4.72 prof. Päivö Oksala: Vergiliuksen runouden ideologia

22.9.72 prof. Domenico Ghio: La poesia di Cesare Pavese

31.10.72 prof. Tommaso Pisanti: Tre registi italiani
21.11.72 prof. Jaakko Suolahti: Ianiculum-kukkulan historiaa
23.1.73 leht. Frank Merkel: Tunisiasta diakuvin
7.5.73 prof. Tauno Nurmela: Boccaccio, ”Kirjallisessa varsijahdissa”
25.4.74 prof. Domenico Ghio: Italian nykykirjallisuudesta
3.10.74 Dr. Fiorello Di Silvestre: Perché i giapponesi scrivono così.
(seura tarjosi kaikille lasin punaviiniä)
7.11.74 ENITIn Elio Marzano: Italian uusimmasta matkailukohteesta
Sardiniasta
18.4.75 prof. Jaakko Suolahti: Antiikin Rooman kirjat ja kirjasto
23.11.75 Eila Suolahti: Tuhatvuotinen Rooma
3.2.76 puheenjohtajan pakina Dante-seuroista
7.4.76 Dr. Fiorello Di Silvestre: Italian poliittisen puolueet
21.4.76 Veronica Merkel: Sisilialaisten elämää
18.11.76 prof. Nicola Valle: Sardinia
8.2.77 joht. Raimondi: Tizianon taiteesta diakuvin
21.4.77 leht. Frank Merkel: Sisiliasta Nordkapiin
20.5.77 lähetystyösihteeri Roberto Mazzotta: Rigoletto
22.11.77 prof. Piero Sanpaolesi: Brunelleschi
8.2.78 Fiorello Di Silvestre: San Clementen kirkko
1.3.78 apul.prof. Erkki Koivisto: Capella degli Scrovegni, Padova
5.4.78 Eero Jarva: Acilian kaivaukset
24.4.78 Giorgio Sifer: Suomalaisia ja unkarilaisia patriotteja Italiassa
21.1.78 Fiorello Di Silvestre: Matka Italiasta Intiaan ja Pakistaniin
13.12.78 Aila Kaila: Saudi-Arabia
7.2.79 reht. Annikki Hulkko: Ravennan mosaiikkeja
28.10.79 dott. Marco Barsacchi: S. Francesco d’Assisi
21.11.79 Annikki Hulkko: Dante-seurojen 64. maailmankongressi
Piacenzassa ja Genovan kansainvälinen kielikurssi
27.1.80 Fiorello Di Silvestre: Matka Roomasta Ciociaraan

24.2.80 Claudia Velicogna: Umberto Saba ja Trieste
15.4.80 prof. Giovanni Germano: La musica di Ottorino Respighi
25.9.80 prof. Angelo Filipuzzi: Koulu Italiassa
22.10.80 Fiorello Di Silvestre: Rautatiematka Etelä-Italiassa
26.11.80 E. Romppainen: Perugia ja Università di Perugia per gli Stranieri
21.1.81: Annikki Hulkko: Sisilia
9.9.81: dott. Pietro Borraro: Napolin alueen maanjäristystuhot
31.3.82 Pirjo Rytkönen ja Antti Vasari: Perugia-ilta
14.4.82 ENITin joht. Piergiogio Biletta: Italian kesäiset kulttuuritapahtumat
3.10.82 Giogio Pierretto: Venezia – dalle orgini alla quarta crociata
23.11.82 FK Juhani Allisto: Kokemuksia opiskelusta paavillisessa yliopistossa Gregorianassa
2.3.83 Dos. Anto Leikola: Galilein perintö Italian biologiassa
12.10.83 Antonio de Cuda: Come nasce una scultura
17.11.83 Enzo Coniglio (ad.cult): Lo Sviluppo dell'Italia dal dopoguerra ad oggi
13.12.83 Giorgio Pierretto: La Basilica di Pomposa, Urbino. Gli affreschi di Giotto la San Gimignano
27.2.84 prof. Seppo Valjus: Matka Pohjois-Italiassa
29.3.84 FK Eero Jarva: Suomalaiset Forum Romanumilla
12.11.84 Pentti Pesä: Dario Fo
27.5.85 Giogio Pierretto: Etruskit
16.4.85 Kyösti Kotila: Etelä-amerikkalainen seikkailu
19.11.85 FK Timo Sironen: Etelä-italialaisesta kansanmusiikista
8.1.86 Fiorello Di Silvestre: Carnevale a Venezia
25.2.86 Atte Kalajoki: Suomalaisena Mussolinin joukoissa – Italia 50 vuotta sitten
25.3.86 Petri Vuojala: Matka Roomaan – Campanian maisemissa
24.4.86 Loris Antonangeli: Friuli ja kieli

- 25.9.86 arch. Francesco Bandini: Arkkitehtuurin kehitys Firenzen kaupungissa
- 25.11.86 Timo Sironen: Saverio Strati, kirjailija Calabriasta
- 20.1.87 Toini Kempainen: Antiikin tutkijana Roomassa
- 16.2.87 Pirjo Puuperä: Opiskelu Perugiassa
- 2.3.87 Annikki Hulkko: Taideopinnot Firenzessä ja näyttelynsä esittely
- 7.10.87 Alessandro Viscogliosi: Problemi storici e conservativi nei giardini manieristici romani
- 17.11.87 Pirjo Puuperä: Seuran sihteerin seikkailut Sienassa
- 19.1.88 Anne Siikaluoma: Stipendiaika Perugiassa ja Villa Lanten tieteellinen kurssi
- 25.2.88 leht. Eero Jarva: Metallikuonaloitot Italiassa. Muinaislatinalaisen asuinpaikan arkeologisia tutkimuksia
- 19.4.88 Leena Turpeenoja ja dott. Antonio Montagna: Suomalaisena Sisiliassa ja sisilialaisena Oulussa
- 29.9.88 Timo Keinänen: Venetsia taide 1700-luvulla
- 27.11.88 Eila Suolahti: Italialainen jouluseimiperinne
- 30.1.89 Oscar ja Paola Pasinato: Työmme Oulussa
- 28.2.89 Antero Tammisto: Pompeijin lintumaailma
- 13.3.89 Luisa Carrà Borgatti: La istruzione in Italia: Sviluppo e Prospettive
- 25.10.89 Ida Baldassarre: Keskiajan Ostian Portuksen Isola Sacra
- 28.11.89: Unto Paananen: Suomalainen tutkimus ja Villa Lante
- 26.2.90 FL Katariina Mustakallio: Kuolema antiikin Roomassa
- 14.4.90 Pirkko Kukkohovi: Opiskeluni Perugiassa
- 1.4.90 Fiorello Di Silvestre: Venezia, Genova ed il Meriterraneo orientale
- 4.4.90 Corrado Latina: Sisilialaisen barokin helmi: Kaupunkisuojausta Noton kaupungissa
- 18.10.90 Timo Sironen: Fregellaen kaivauksilla

- 3.12.90 Petri Vuojala: Antiikin kuva Italian renessanssin maalaustai-
teessa
- 29.1.91 prof. Edmea Sorrivi Guidetti: Italia, un paese da salvare
- 20.2.91 Elina Suolahti: Italian naiskirjailijoista
- 26.3.91 dott. Simona Golia: Pääsiäisenvietto napolilaiseen tapaan
- 29.11.91 Kerttu Höynälänmaa: Historianopetus Montessori-pedagogii-
kassa
- 25.1.92 Fiorello Di Silvestre: Le catacombe di Roma
- 25.2.92 Leena Salonen: Dario Fo ja hänen näytelmänsä
- 24.3.92 Ulla Metsäranta: Kolumbus ja Genova
- 10.9.92 tutustuminen Nasaretin Pyhän perheen kappeliin isä Marinon
ja Paola Pasinaron opastuksella
- 14.9.92 Andrea Cappaletti: Tartini ja Stradivarius
- 25.11.92 Luigi de Anna: Acerbin matka Pohjois-Suomessa
- 23.2.93 Markus H. Korhonen: Enrico Caruso
- 25.3.93 Janne Rissanen: Alppivaelluksella Dolomiiteilla
- 19.4.93 Giovanna Maroni: Napoli ja Pompei
- 18.5.93 Timo Sironen
- 22.9.93 prof. Piero Gianfrotta: Archeologia subacquea: nuove tecniche
d'indagine al servizio ricostruzione storica
- 12.10.93 R. Porceddu: Sardinian kieli ja kirjallisuus
- 11.1.94 Arkkitehti Kustaa Salmi: Rooman julkisivut ja värit
- 21.2.94 Rafaella Sforza: La storia delle feste e degli spettacoli a Roma
- 22.3.94 Pirkko Peltonen-Rognoni: Ihmeellinen Italia, maa tienhaaras-
sa
- 8.4.94 Mariolina de Rubetis: La scuola salernitana e le erbe medicinali
- 26.5.94 Italian suurlähettilään Raniero Avogadron vierailu ja cocktail-
tilaisuus Arktisessa Galleriassa
- 20.9.94 Eero Jarva: Antiikin tekstiilit
- 16.11.94 Unto Paananen: Latina nyky-Euroopassa
- 7.2.95 Erkki Saarela: diaesitys Venetsian karnevaaleista

15.3.95 Renzo Porceddu: Kantelettaren italiankielinen käännös
10.4.95 Giorgio Colombo: Torino
syyskuu 95 Hannu Laaksonen: Italian historia
21.9.95 dos. Anne Helttula: Sienet antiikin Kreikassa ja Roomassa
3.10.95 FL Hannu Laaksonen: 1700-luvun Napoli ja Venetsia
26.2.96 apul.prof. Henry Bacon: Ohjaaja Luchino Visconti
13.5.96 maisteri Piia Stenfors: Giuseppe Acerbin käynti Aavasaksalla
25.9.96 prof. Eero Saarenheimo: Giuseppe Acerbi Oulussa
30.10.96 hum. kand. Markus Korhonen: Vatikaani – Paavien valtakunta. Kuvia, tarinoita sekä ääniä historiasta ja nykypäivästä
29.1.97 lehtori Ulla Kristiina Paananen: Hoitoalan koulutuksessa Italiassa
19.2.97 professori Panu Kaila: Alvar Aallon Venetsian-paviljonki
13.3.97 Fil.lis Timo Sironen: Etelä-Italian Briganttilauluja. Kapinallisten historiallista taustaa ja symboliikkaa
5.5.97 prof. Tommaso Pisanti: Il ghiaccio e il fuoco – Jää ja tuli. Suomen 1900-luvun runoutta italiaksi
8.10.97 Timo Keinänen: Naistaiteilijat renessanssin Italiassa
22.10.97 hum.kand. Markus H. Korhonen: Savoijan hallitsijasuku – Italian yhdistyneen kuningaskunnan kulttuurihistoriaa
3.12.97 Dosentti Unto Paananen: Italian viinituotannon nykynäkymiä – esimerkkitapauksena Sisilia
30.3.98 Markus H. Korhonen: Casanova
27.4.98 Dosentti Eero Jarva: Sisilian arkeologiset nähtävyydet
7.10.98 Antonio Piccini: suomalais-italialaiset talouskontaktit
7.11.98 Kurssi italialaisen pastaruuan valmistuksesta. Opastajina Tuula-Lausmaa-Samuelli ja Anja Hokajärvi
2.3.99 Unto Paananen: Toscanan viinit
21.4.99 lehtori Timo Sironen: Italian murteet
10.6.99 Giuseppe Acerbi seminaari
3.11.99 FM Janne Ikäheimo: Pompeijin kaivaukset

helmikuu 2000 arkkitehti Venanzia Rizzi-Piira: Kemin lumilinnan suomalaiset juuret

maaliskuu 2000 Anja Hokajärvi: Ruokaturismia Italiassa

huhtikuu 2000 FM Markus Korhonen: Barokkimusiikin kuriositeetteja: kastroatteja ja suomalaisia amatsoneja

10.10.00 professori Liisi Huhtala: Kirjailija Maila Talvion jalanjäljillä Roomassa

29.11.00 dosentti Eero Jarva: Arkeologisia uutisia ja juoruja Roomasta

18.2.01 Pentti Keijonen: Katsaus neorealismiin ja modernismiin italialaisessa elokuvassa

26.3.01 Antonio Piccini: Danten Divina Commedia

18.12.01 Unto Paananen:

20.3.02 FM Matti Enbuske: Olaus-veljesten toiminnasta Italiassa 1500-luvun puolivälissä.

28.10.02 FT Timo Sironen: Italian historiaa paikannimien kautta

marraskuu 2002 Johannes Karvonen: Renessanssiajan musiikki

28.4.03 prof. Unto Paananen: Italialaiset viinit

6.10.03 prof. Liisi Huhtala: Pyhä Birgitta

3.11.03 HuK Tero Anttila: Renessanssifilosofi Marsilio Ficino

26.2.04 FM Jukka Käräjäoja: Suomen kielen ja kulttuurin opetus Italian yliopistoissa

10.5.04 Rovaniemen Dante-seuran pj Sari Ylipulli: Pohjoissuomalaisen ja apulialaisten välinen EU-yhteistyö

17–18.9.04 dott. Annapina Laraia: Bolognan elokuva-arkiston toiminta ja Bolognan Neptunus-suihkulähteen konservointiurakka

lokakuu 2004: tieteellinen Risorgimento-seminaari yhteistyössä yliopiston historian ja taideaineiden laitosten kanssa

25.2.05 Marcella Frisani: Apulian maakunta

4.3.05 FT, dos. Jussi Hanska: Kirjailija Giovannino Guareschin Isä Camillo -kirjallisuus ja sen kytkökset aikakauden italialaiseen yhteiskuntaan: Vita, morte e miracoli di Don Camillo.

huhtikuu 2005: Taidehistorioitsija Sergio Rossi: Artemisia Gentileschi ja naistaiteilijat ("Artemisia e le donne pittrici").

13.5.05 arkkitehti Venanzia Rizzi : Materan arkkitehtuuri

14.10.05 Seura järjesti tutustumisen Oulun katoliseen kirkkoon kirkkoherra Paolo Bertin johdolla

12.11.05 FT Timo Sironen: Samnilaisia jahtaamassa

23.11.05 FM Marika Rauhala: Kuokkavieraasta kutsuvieraaksi - Kybelen (kultin) rooli kreikkalaisessa ja roomalaisessa yhteiskunnassa

21.2.06 FM Timo Keinänen: Taiteilijat Villa Lantessa

20.4.06 Tommaso Pisanti: "I caffè letterari in Italia" eli kirjakahvilakulttuuri Italian eri kaupungeissa alkaen 1800-luvulta

6.5.06 Pirkko Kukkohovi: Liguria

8.12.06 Paolo Maniglio: Le Regioni del sud. Calabria, Bacilicata e Puglia

ITALIALAISET HIIHTÄJÄT OULUSSA:

9.3.1973 Oulun Tervahiihto: La serata italo-finlandese

8.3.74 Hiihto-serata

7.3.75 Polar Raid

12.3.78 Illanistujaiset Polar Raidiin ja tervahiihtoon osallistuneiden kanssa

11.3.79 Hiihtäjät Oulussa, illanviettoa

9.3.80 La serata del Polar Raid

9.3.81 Suomalais-italialainen ilta

14.3.82 Serata italiana

12.3.83 Serata italiana

10.3.85 La serata italiana – finlandese della marcia del catrame

8.3.86 Iltapäiväkahvilla italialaisten hiihtäjien kanssa

7.3.87 Iltapäivä Valiolla yhdessä italialaisten hiihtäjien kanssa

NÄYTTELYT:

- 11.–23.5.82 Ennio Calabrian grafiikkanäyttely, Pohjankartano.
6.1.–12.1.86 Venetsian karnevaalit – valokuvanäyttely.
Lokakuu 1987, Italia-näyttely, kaupunginkirjasto.
Huhtikuu 1989 Franco Fontanan valokuvanäyttely Presenzassenza.
Tammikuu 1992 Benevento-valokuvanäyttely, Yliopiston arkkitehti-
osaston näyttelytila.
Vuosi 1994 Rooman La Sapienza -yliopiston arkkitehtien töiden
näyttely, Oulun yliopiston arkkitehtiosaston näyttelytila
25.–26.2.95 Oulun Dante-seura osallistui Expat Oulu konferenssin
näyttelyyn, jossa oma esittelypöytä ja posterit. Kyseessä oli
kaksipäiväinen tilaisuus maahanmuuttajille, jossa esiteltiin Oulun
mahdollisuuksia työllistyä, asua, kouluttautua ja harrastaa.
Tammikuu 1996 Sata vuotta radion keksimisestä 1895–1995.
Centenario dell'invenzione della radio, Oulun kaupunginkirjasto.
7.9.96 Giuseppe Acerbin muistolaatan paljastamistilaisuus, Rauhala

KONSERTIT:

- 8.5.73 Angelo Faia, huilukonsertti
13.11.73 Duo Elisabetta Majeron – Giliano Balestra (laulu-kitara)
24.11.74 Pianisti Giancarlo Cardini
26.2.85 Luigi Biscaldin kitarakonsertti
29.3.87 Mario Conti, huilukonsertti
24.10.87 Massimo Gabarroni, kitara
16.4.89 Duo Paganini (viulu-kitara)
11.9.90 Caludio Tomatis, urkukonsertti
7.4.92 Piero Bonaguri, kitara
22.9.92 Ooppera Sevillan Parturi
21.3.95 Maestro Domenico Lafascianon kitarakonsertti

ELOKUVAT:

Italian filmipäivät 16.-18.10.69

10.10.73 Fellini: Il Satyricon

9.11.83 Eneide

2.12.83 Antonioni: L'avventura

3.12.86 Antonioni: Il grido

APURAHAT ITALIAN OPETTAJILLE JA OPISKELIJOILLE:

Pertti Huttunen,
Viljo Metsäharju
Unto Paananen
Pirjo Puuperä
Sanna Eskola
Janne Ikäheimo
Janne Rissanen
Tiina Välikangas
Anne Siikaluoma
Pirkko Kukkohovi
Kerttu Lattunen
Riitta Kärkkäinen
Matti Bäckström

VUOSIJUHLAT:

15.10.1977 Comitato di Oulu 10 anni, Kauppaklubi

5.11.1982 Oulun Dante-seuran 15-vuotisjuhla, Kauppaklubi

24.10.1987 20-vuotisjuhlat, Vaakuna

16.10.1992 25-vuotisjuhla, Vaakuna

8.11.1997 30-vuotisjuhlat, Upseerikerho

13.10.2007 40-vuotisjuhlailalliset, Rauhala

SEURAN PUHEENJOHTAJAT:

Unto Paananen, Kyösti Kotila, Fiorello Di Silvestre, Anja Hokajärvi, Tuula Lausmaa-Samuelli, Eero Jarva, Timo Sironen, Anita Honkala, Pirkko Kukkohovi

VARAPUHEENJOHTAJAT:

Pertti Huttunen, Viljo Metsäharju, Eero Eho, Marja Salmela, Kyösti Kotila, Eero Jarva, Tuula-Riitta Pikkarainen, Anita Honkala, Johannes Karvonen, Timo Sironen, Kaarina Kemppainen, Ulla Paananen

RAHASTONHOITAJAT:

Riitta Kirstinä, Asta Östman, Bertel Lithén, Jukka Koivukangas, Antti Vasari, Matti Bäckström, Erkki Saarela, Jukka Käräjäoja

SIHTEERIT:

Viljo Metsäharju, Anja Sivonen, Aila Kaila, Liisa Lappalainen, Eero Eho, Riitta Hurmola-Kirjavainen, Pirjo Puuperä, Pirjo Leutola, Leena Pavas, Suvi Lindén, Tuula Riitta Pikkarainen, Sanna Eskola, Kirsti Ikäheimo, Markus H. Korhonen, Johannes Karvonen, Anne Ruotsalainen, Pirkko Kukkohovi, Päivi Pienimäki

TIEDOTUSSIHTEERIT:

Eila Lohva, Marja Salmela, Inkeri Hannila

TIEDOTTAJAT:

Anne Viherkari (o.s.) Ruotsalainen

MUUT JOHTOKUNNAN/HALLITUKSEN JÄSENET:

Asta Östman, Pentti Vuorinen, Rae Murhu, Aulikki Lipponen, Anna-Liisa Klaavu, Liisa Lindh, Ritva Komulainen, Riitta Kirstinä, Pertti Huttunen, Pentti Vuorinen, Aila Kaila, Katri Brummert, Juha Moisala, Eero Eho, Aulis Forss, Inkeri Hannila, Liisa Lappalainen, Leena Pavaas, Antero Mäenalanen, Pirjo Rötkönen, Jaana Ervasti-Martikainen, Riitta Jauhiainen, Arto Lahti, Pirjo Leutola, Eero Jarva, Tuula Lausmaa-Samuelli, Teuvo Vuoma, Unto Paananen, Giorgio Pieretto, Tuula Riitta Pikkarainen, Paula Viander, Sanna Eskola, Sirkka Paananen, Kirsti Ikäheimo, Erkki Saarela, Juhani Turpeinen, Janne Rissanen, Matti Bäckström, Leena Collän, Markus H Korhonen, Timo Sironen, Leena Saarela, Johanna Ollila, Kaarina Kemppainen, Päivi Pienimäki, Jukka Käräjäoja, Ludmila Vigo, Leila Kerola

MATKAT:

2.12.84. teatterimatka Rovaniemelle, Dario Fon Donna ja yhteinen lounas Rovaniemen dantelaisten kanssa

10.-21.6.2005 Apulian matka

12.-20.6.2006 Ligurian matka

Lisäksi Società di Dante Alighieri Comitato di Oulu on historiansa saatossa pitänyt lukuisia seratoja, pizza-iltoja, muita kielen ja vatsan juhlia, matkailuiltoja, kielikerhojen tilaisuuksia, keskustelutilaisuuksia ja järjestänyt erilaisia tilaisuuksia ja tempauksia Italian kielen ja kulttuurin edistämiseksi.

Julkaisua ovat tukeneet seuraavat yritykset ja yksityishenkilöt. Lämmin kiitos heille sekä nimettöminä pysytteleville tukijoilla!

Asianajo- ja perintätoimisto Antero Kassinen Ky, Oulu

Ave Forma Oy, Oulu

Caramella, Oulu, muotia Italiasta

Delta-Auto, Oulu

Ravintola Olimpos, Oulu

Ravintola Pannu, Oulu

Ravintola Toscana, Oulu

Restaurant Holiday Inn, Oulu

Sisustusliike Spazio Oy, Oulu

Sortavalan Sähkö Oy, sähkötoita vuodesta 1925

Jarva Eero

Kukkohovi Pirkko

Paananen Ulla ja Unto

Pienimäki Päivi ja Tuomo

Östman Asta

FM Timo Tikkanen historiikki käsittelee Oulun Dante-seuran vaiheita sen 40-vuotisella taipaleella 1967–2007. Teos valottaa Italia-innon istuttamista pohjoissuomalaiseen elämänmuutokseen sekä yhdistystoiminnan eri ulottuvuuksia.

ISBN 978-952-92-4463-8